

24 Οκτωβρίου 2014
Αριθμ. Πρωτ.: 190420/53280/2014
Πληροφορίες: Γιάννης Κωστής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
Γραφείο Δ/τριας κυρίας Σοφίας Σεχπερίδου
Χανδρή 1 & Θεσσαλονίκης
183 46 Μοσχάτο

Θέμα: Ζητήματα που προέκυψαν από την διαδικασία χορήγησης του Κοινωνικού Μερίσματος του ν. 4254/2014

Αξιότιμη κυρία Σεχπερίδου,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 ερευνήσε, και συνεχίζει να ερευνά, αναφορές πολιτών που ζητούν την παρέμβαση της Αρχής για ζητήματα σχετικά με την διάθεση του Κοινωνικού Μερίσματος.

Ήδη έχουμε απευθύνει στην Υπηρεσία σας, μεμονωμένες επιστολές για επιμέρους προβλήματα αναφερομένων, για μερικά από τα οποία έχουμε ήδη επικοινωνήσει και τηλεφωνικά με συνεργάτες σας.

Με την επιστολή αυτή θα ήθελα να σας θέσω δύο γενικότερα ζητήματα που προέκυψαν από την συνολική ενασχόληση του Συνηγόρου του Πολίτη με το θέμα και απασχόλησαν, θεωρούμε ευλόγως ικανό αριθμό πολιτών, ευελπιστώντας στην συνεργασία σας για την θεραπεία των προβλημάτων αυτών.

1. Αιτιολογία των απορριπτικών Αποφάσεων.

Όπως είναι γνωστό σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και συγκεκριμένα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του νόμου 2690/1999,

«Η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να περιέχει αιτιολογία, η οποία να περιλαμβάνει την διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοσή της.

Η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, εκτός αν προβλέπεται ρητώς από το νόμο ότι πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης»

Παράλληλα έχει γίνει δεκτό ότι «η ελαττωματική αιτιολογία (ελλείπουσα, ανεπαρκής, πλημμελής ή εσφαλμένη) καθιστά την διοικητική πράξη άκυρη» (Α.Ι.Τάχος, «Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο», Σάκκουλας,2000,σελ. 535).

Όμως, εξ' όσων τουλάχιστον έως τώρα έχουμε διαπιστώσει, οι απορριπτικές απαντήσεις που φθάνουν, είτε ηλεκτρονικά είτε εγγράφως, στους αιτούντες, δεν πληρούν πάντα τις παραπάνω απαιτήσεις του νόμου, δεν χαρακτηρίζονται δηλαδή, σε πολλές περιπτώσεις, από την αναγκαία εξειδίκευση, επάρκεια και πληρότητα.

Ειδικότερα, συνήθως, και στις περιπτώσεις που δεν πληρούνται τα εκ του νόμου εισοδηματικά κριτήρια, ο πολίτης λαμβάνει ηλεκτρονικό μήνυμα που αναφέρει

*«Η αίτησή σας - υπεύθυνη δήλωση για τον ΑΦΜ XXXXXXXX.
υποβλήθηκε οριστικά στις XXXXX με αριθμ. πρωτ. XXXXXX*

Οριστική Απόρριψη, λόγω:

Οικ. Έτος 2013 – Εισοδήματος, Οικ. Έτος 2014 Εισοδήματος»

Το ίδιο σε γενικές γραμμές, προκύπτει και από τα απαντητικά έγγραφα που στέλνονται σε πολίτες που έχουν κάνει αίτηση επανεξέτασης, όπου αν και ομολογουμένως είναι αναλυτικότερα, μνημονεύοντας και το αριθμό των εφαρμοζόμενων Υ.Α, εν τούτοις, επίσης φέρουν πλημμέλειες όσον αφορά την επάρκεια και την πληρότητά τους.

Αντιλαμβανόμαστε απολύτως ότι μια τέτοια διαδικασία θα απαιτούσε περισσότερο χρόνο, ίσως και προσωπικό, ή ένα πιο εξειδικευμένο ηλεκτρονικό πρόγραμμα, από την άλλη όμως, είναι βέβαιο ότι θα λειτουργούσε προς όφελος και της Υπηρεσίας απαλλάσσοντάς την από πλήθος διαμαρτυριών, εγγραφών και προφορικών, αλλά και από το διοικητικό βάρος επανεξέτασης πολλών περιπτώσεων.

Παράλληλα δε θα λειτουργούσε και ως δικλείδα ασφαλείας, αποτρέποντας λάθη ή ανακριβείς απαντήσεις.

Προς τούτο θα προτείναμε την υιοθέτηση μιας ενιαίας προκατασκευασμένης φόρμας απαντήσεων στην οποία θα είναι συμπληρωμένα τα ποσά που απαιτεί ο νόμος και θα συμπληρώνονται από την Υπηρεσία, στα αντίστοιχα πεδία, τα ποσά που αφορούν τον συγκεκριμένο αιτούντα (είτε πραγματικά είτε τεκμαρτά).

Με τον τρόπο αυτό η απάντηση στο αίτημα θα είναι άμεσα πειστική και συνεπώς δεν θα αμφισβητείται η νομιμότητα της απόρριψης, αφού θα είναι ευχερής ο έλεγχος της από τον ενδιαφερόμενο πολίτη. Επιπρόσθετα, και εξίσου σημαντικό, θα αποβεί σε όφελος και του αποφασίζοντος διοικητικού οργάνου, λειτουργώντας ως αποτελεσματική και αξιόπιστη ασφαλιστική δικλείδα όσον αφορά την ορθότητα της απόφασης.

2. Λήξη της προθεσμίας υποβολής της αίτησης πριν από την δημοσίευση της Υ.Α. με την οποία διευρύνθηκαν τα εισοδηματικά όρια

Με την διάταξη της υποπαραγράφου Α1 του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014, προβλέφθηκε η διάθεση ποσού τετρακοσίων πενήντα εκατομμυρίων (450.000.000) ευρώ από το Πρωτογενές Πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης έτους 2013 για την καταβολή κοινωνικού μερίσματος προς στήριξη των πολιτών και οικογενειών με χαμηλό συνολικό ετήσιο εισόδημα και ακίνητη περιουσία μικρής αξίας, με βάση ειδικά εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια.

Τα κριτήρια αυτά καθορίστηκαν, αρχικά, με την αριθ. Δ12 1063601 ΕΞ 2014/16.4.2014 Κοινή Υπουργική Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υπουργού και Υφυπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας, (ΦΕΚ 960/Β/16.4.2014), **με βασικό όριο εισοδήματος τα 6.000 ευρώ**, με βάση το συνολικό, πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από την

εκκαθάριση των αρχικών ή τροποποιητικών Δηλώσεων Φορολογίας Εισοδήματος του οικονομικού έτους 2013.

Στην συνέχεια με την αριθμ. Δ12 1100217 ΕΞ 2014/7.7.2014 Κοινή Υπουργική Απόφαση, τα (ΦΕΚ 1848/Β/7.7.2014), **τα εισοδηματικά αυτά όρια διευρύνθηκαν**, αφού το βασικό όριο εισοδήματος διαμορφώθηκε στο ποσό των **επτά χιλιάδων πενήντα ευρώ (7.050)**.

Έτσι πλέον για τις υποβληθείσες αιτήσεις οι οποίες είχαν απορριφθεί ή εκκρεμούν προς εξέταση ως βασικό όριο εισοδήματος λαμβάνεται το ποσό των επτά χιλιάδων πενήντα (7.050) ευρώ, με βάση το εισόδημα που προκύπτει από την εκκαθάριση των αρχικών ή τροποποιητικών Δηλώσεων Φορολογίας Εισοδήματος του οικονομικού έτους 2013.

Η εξέταση των κριτηρίων χορήγησης του κοινωνικού μερίσματος διενεργείται από την Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ.ΗΛΕ.Δ.) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, χωρίς να απαιτείται η εκ νέου υποβολή δήλωσης από τους αιτούντες.

Μετά την πάροδο της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων οικονομικού έτους 2014, οι αιτήσεις που απορρίφθηκαν επανεξετάζονται αυτεπάγγελτα από τη Δ.ΗΛΕ.Δ. με βάση τα εισοδήματα των εμπρόθεσμα υποβληθεισών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2014, προς το σκοπό χορήγησης του κοινωνικού μερίσματος, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις

Σύμφωνα λοιπόν με τα προαναφερθέντα, όσοι είχαν υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση του κοινωνικού μερίσματος, ακόμη και εάν η αίτησή τους είχε απορριφθεί, επανεξετάζεται αυτεπάγγελτα, στη βάση τόσο των νέων ορίων, όσο και της επόμενης φορολογικής δήλωσης του οικονομικού έτους 2014.

Σοβαρό όμως πρόβλημα προέκυψε για τους πολίτες που ενώ δεν πληρούσαν τα κριτήρια της πρώτης Υ.Α., και για τον λόγο αυτό δεν υπέβαλαν σχετική αίτηση, διαπίστωσαν ότι καλύπτουν τα εισοδηματικά κριτήρια της δεύτερης Υ.Α., παρόλα όλα αυτά όμως και πάλι δεν τους χορηγήθηκε το βοήθημα γιατί ενώ η δεύτερη Υ.Α. δημοσιεύτηκε στις 7.7.2014, η δυνατότητα υποβολής αίτησης είχε ήδη εκπνεύσει από 30.6.2014.

Σύμφωνα με τα παραπάνω λοιπόν πολλοί πολίτες χάνουν την παροχή, όχι επειδή δεν την δικαιούνται, αλλά λόγω της νομοθετικής ανακολουθίας, **αφού προηγήθηκε η εκπνοή της προθεσμίας υποβολής της αίτησης και ακολούθησε η έκδοση και ισχύς της Υ.Α. με την οποία διευρύνθηκαν τα εισοδηματικά όρια.**

Με άλλα λόγια όσοι, ευλόγως, τηρώντας τα έως τότε ισχύοντα, δεν είχαν υποβάλλει αίτηση μέχρι τις 30.6.2014, αφού δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις του νόμου, δεν θα απολαύσουν την παροχή παρόλο που σύμφωνα με τα διευρυμένα κριτήρια την δικαιούνται, αφού η προθεσμία υποβολής της αίτησης είχε εκπνεύσει μια εβδομάδα προτού δημοσιευτούν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, **και καταστούν θεσμικά γνωστά**, τα νέα αυτά κριτήρια.

Βεβαίως είχαν προηγηθεί σειρά δημοσιευμάτων και δηλώσεων αρμόδιων παραγόντων για την επικείμενη νέα ρύθμιση, τούτο όμως, έστω και για τυπικούς λόγους, δεν υποκαθιστά την υποχρέωση της Πολιτείας να ρυθμίσει έτσι το ζήτημα ώστε, όταν αποφασίζει την θεσμοθέτηση μιας παροχής, να παρέχεται κάποιος εύλογος χρόνος υποβολής του αιτήματος, μετά την τυπική έναρξη ισχύος της σχετικής διάταξης, χωρίς τούτο να δύναται να υποκατασταθεί από δηλώσεις στον Τύπο.

Θα πρέπει επιπροσθέτως να ληφθεί υπόψη ότι η ομάδα - στόχος της συγκεκριμένης ρύθμισης αποτελείται από πολίτες με πολλαπλά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, για τους οποίους είναι επιβεβλημένο η Πολιτεία να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα έτσι ώστε να υλοποιηθούν πλήρως οι σκοποί για τους οποίους θεσπίστηκε η χορήγηση του κοινωνικού μερίσματος, κατεύθυνση στην οποία δεν βοηθούν οι εν προκειμένω όχι μόνο ασφικτικές αλλά και ανακόλουθες προθεσμίες.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρουμε πολίτη με τεκμαρτό εισόδημα για το οικονομικό έτος 2013, 6.720 ευρώ. Επειδή σύμφωνα με την αρχική Υ.Α. δεν δικαιούνταν το Κοινωνικό Μέρισμα, και μη επιβαρύνοντας χωρίς λόγο την αρμόδια Υπηρεσία, ο συγκεκριμένος πολίτης δεν υπέβαλε σχετική αίτηση. Όταν δε, **στις 7.7.2014**, δημοσιεύτηκε η νέα Υ.Α., με τα νέα διευρυμένα εισοδηματικά κριτήρια, δεν μπορούσε να υποβάλλει αίτηση, επειδή η προθεσμία είχε λήξει από 31.6.2014, με αποτέλεσμα να απολέσει την παροχή παρόλο που την δικαιούται.

Ευλόγως λοιπόν ο πολίτης αυτός θεωρεί ότι στην ουσία τιμωρείται ακριβώς επειδή παραμένοντας συνεπής με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, δεν προχώρησε σε άνευ λόγου υποβολή αίτησης.

Για την άρση των αδικιών που προκαλεί η προαναφερθείσα ανακολουθία ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει, να αναλάβει η Δ.ΗΛΕ.Δ, ως αρμόδια Δ/ση τις αναγκαίες εκείνες πρωτοβουλίες προκειμένου να αποφασιστεί η παράταση της δυνατότητας υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση του Κοινωνικού Μέρισματος μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους 2014.

Έτσι θα δοθεί η δυνατότητα να αποκατασταθούν νομοτεχνικές ατέλειες και υφιστάμενες αδικίες, σε αρμονία με την εκπεφρασμένη βούληση της Πολιτείας, για ουσιαστική στήριξη της συγκεκριμένης ομάδας μέσα από την υλοποίηση στην πράξη, και προς πάσα κατεύθυνση, της προνοιακής πολιτικής η οποία εκδηλώνεται με τη χορήγηση του Κοινωνικού Μέρισματος.

Αναμένοντας τις απόψεις σας επί των ανωτέρω, καθώς επίσης και τις ενδεχόμενες ενέργειές σας, σας ευχαριστώ ιδιαίτερα για την συνεργασία και παραμένουμε πάντοτε στη διάθεσή σας, για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θελήσετε.

Με τιμή

Χρήστος Α. Ιωάννου
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
Γραφείο κυρίας Γ.Γ. Αικατερίνης Σαββαϊδη
Καραγιώργη Σερβίας 10
101 84 Αθήνα

2. Αναφερόμενοι πολίτες